

Europaparlamentsval, valdeltagandeundersökningen 2014

ME0110

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	4
B	Kvalitetsdeklaration	4
B.0	Inledning.....	4
B.1	Innehåll.....	4
1.1	Statistiska målstorheter.....	4
1.1.1	Objekt och population.....	4
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått.....	5
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	6
1.1.5	Referenstider.....	6
1.2.	Fullständighet.....	6
B.2	Tillförlitlighet.....	6
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	6
2.2	Osäkerhetskällor.....	6
2.2.1	Urval.....	6
2.2.2	Ramtäckning.....	7
2.2.3	Mätning.....	7
2.2.4	Svarsbortfall.....	8
2.2.5	Bearbetning.....	8
2.2.6	Modellantaganden.....	8

2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	8
B.3	Aktualitet	8
3.1	Frekvens	8
3.2	Framställningstid.....	8
3.3	Punktlighet	8
B.4	Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	9
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	9
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	9
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	9
B.5	Tillgänglighet och förståelighet.....	10
5.1	Spridningsformer.....	10
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation.....	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Upplysningstjänster.....	10

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Demokrati

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Allmänna val

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statisticiansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24 300, 104 51 STOCKHOLM
Besöksadress: Karlavägen 100, STOCKHOLM
Kontaktperson: Richard Öhrvall
Telefon: 08-506 941 58
Telefax:
E-post: valstatistik@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24 300, 104 51 STOCKHOLM
Besöksadress: Karlavägen 100, STOCKHOLM
Kontaktperson: Richard Öhrvall
Telefon: 08-506 941 58
Telefax:
E-post: valstatistik@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Gallring enligt lagen (2001:99) om vissa personregister för officiell statistik.

A.9 EU-reglering

Undersökningen berörs inte av någon EU-reglering.

A.10 Syfte och historik

Syftet med undersökningen är att producera utförlig statistik över valdeltagandet vid Europaparlamentsval. Av röstsammanräkningen framgår valdeltagandet totalt sett och i olika geografiska områden. Valdeltagandeundersökningen kompletterar den bilden genom att ta fram information om valdeltagandet i olika grupper i samhället.

Mer allmänt kan sägas att syftet är att allsidigt redovisa och ge en samlad bild av allmänna valen som en dokumentation av ett av de viktigaste inslagen i den svenska demokratin. Valstatistiken har i olika former producerats av SCB från och med 1872 års val. Valdeltagandeundersökningar i samband med allmänna val har genomförts sedan år 1911. Undersökningen har genomgått ett flertal större förändringar under årens lopp, exempelvis vad gäller upplägg och undersökningspopulation. Valdeltagandeundersökningar i samband med Europaparlamentsval har genomförts sedan det första valet år 1995.

A.11 Statistikanvändning

Huvudanvändare är de politiska partierna, massmedia, den samhällsvetenskapliga forskningen och den politiskt intresserade allmänheten. Resultaten används för att belysa den demokratiska processen, det politiska livet och medborgarnas politiska engagemang.

Valstatistiken utgör en grund för redovisningar av viktiga skeenden och förhållanden i svensk politik och demokrati.

A.12 Uppläggnings och genomförande

För att kunna redovisa valdeltagandet i olika grupper är undersökningen uppbyggd av ett antal urval. För att allsidigt beskriva valdeltagandet bland svenska medborgare folkbokförda i Sverige används dels arbetskraftsundersökningens urval i åldersgruppen 18-74, dels ett kompletterande äldreurval. För att beskriva svenska medborgare som bor utomlands och i Sverige röstberättigade medborgare i andra EU-länder dras separata urval från den preliminära röstlängden.

År 2014 ägde även val till riksdag, landsting- och kommunfullmäktige rum. Då SCB även genomför valdeltagandeundersökningar i samband med dessa val har urvalen i stor utsträckning samordnats för att möjliggöra jämförelser. För mer information om hur urvalen dragits samt urvalsstorlekar, se avsnitt 2.2.1 *Urval*.

Datainsamlingen går till på så vis att SCB framställer blanketter som via post skickas ut till alla länsstyrelser. På blanketterna markerar länsstyrelserna om urvalspersonerna har röstat i respektive val samt om de har förtidsröstat. Uppgifter om valdeltagande hämtar länsstyrelserna från röstlängderna. Därefter skickar länsstyrelserna in blanketterna till SCB. Det inskickade materialet skannas och bearbetas innan det slutligen används för att framställa statistik.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är planerade.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Populationen består av de röstberättigade vid 2014 års Europaparlamentsval. Populationen består av 3 delar:

1. Svenska medborgare som fyller 18 år senast på valdagen och är folkbokförda i Sverige.
2. Svenska medborgare boende utomlands som är upptagna i röstlängden. Svenska medborgare boende utomlands som fyller 18 år senast på valdagen och som någon gång varit folkbokförda i Sverige har rätt att bli upptagna i röstlängden. Personer som varit folkbokförda i Sverige någon gång de senaste 10 åren tas automatiskt upp i röstlängden. Svenska medborgare boende utomlands som inte finns med i röstlängden måste själva anmäla sig för att tas upp i röstlängden. Även en inkommen röst från utlandet vid ett val räknas som en anmälan till röstlängden.

3. Medborgare i något av EU:s övriga medlemsländer om de senast 30 dagar före valdagen är folkbokförda i Sverige och de fyller 18 år senast på valdagen och de har anmält till länsstyrelsen att de vill rösta i Sverige.

Objekten är individer.

1.1.2 Variabler

Europaparlamentsröst anger om urvalspersonen (up) har röstat i Europaparlamentsvalet.

Valkod anger om up är svensk medborgare folkbokförd i Sverige, svensk medborgare boende utomlands eller EU-medborger med rösträtt i Sverige.

Kön up:s kön enligt registret över totalbefolkningen (RTB).

Ålder up:s ålder den 31 december 2014 enligt RTB.

Födelseland up:s födelseland enligt RTB.

Årtal för svenskt medborgarskap årtal då up erhållit svenskt medborgarskap enligt RTB.

Utländsk/svensk bakgrund up:s bakgrund enligt RTB.

Län anger det län up är folkbokförd i enligt röstlängden.

Kommungrupp anger kommunen i vilken up är folkbokförd i enligt röstlängden, kodad efter Sveriges Kommuner och Landstings kommungruppsindelning (från 2005).

Civilstånd1 up:s civilstånd (uppdelat i gifta och ej gifta där registrerade partners ingår bland gifta) enligt RTB.

Civilstånd2 up:s civilstånd (uppdelat i gifta/sammanboende och ensamstående) enligt intervju svar i arbetskraftsundersökningen (AKU).

Inkomst utgör summan av up:s sammanräknade förvärvsinkomst (inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet) år 2012 enligt taxeringen 2013. Beloppet anger inkomst före skatt.

Utbildning up:s utbildningsnivå klassificerad enligt svensk utbildningsnomenklatur (SUN 2000) från SCB:s utbildningsregister. Uppgiften avser slutförd utbildning enligt registerversion 2014-01-01.

Arbetskraftsstatus up:s arbetskraftsstatus enligt AKU.

Yrke up:s yrke enligt AKU och klassificerat enligt standard för svensk yrkesklassificering (SSYK)

Fackföreningstillhörighet enligt AKU.

Socioekonomisk indelning (SEI) enligt AKU. Anställda kodas med utgångspunkt från yrke som arbetare respektive tjänstemän enligt SCB:s standard för Socioekonomisk indelning (SEI)

Arbetsmarknadssektor arbetsmarknadssektor för sysselsatta personer enligt AKU.

1.1.3 Statistiska mått

Skattade totaler (antal i 1000-tal) och andelar (procent), samt osäkerhetstal som beräknats för varje skattad procentandel och total. Osäkerhetstalet är halva 95-procentiga konfidensintervallet för skattningen. Skattningar baserade på färre än 50 observationer redovisas inte.

1.1.4 Redovisningsgrupper

De statistiska målstorheterna skattas för en mängd olika redovisningsgrupper med mer eller mindre långtgående uppdelningar efter bakgrundsvariabler. Samtliga tabeller redovisas uppdelat efter kön.

1.1.5 Referenstider

Valdeltagandet avser valet till Europaparlamentet den 25 maj 2014.

1.2. Fullständighet

Undersökningen ger utförlig redovisning av valdeltagandet i olika samhällsgrupper. Urvalsstorleken innebär dock en begränsning av möjligheterna till redovisning av valdeltagande i specifika grupper och på lägre geografisk nivå.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Valdeltagandeundersökningen är grundad på uppgifter från ett urval av de röstberättigade. Detta medför att de tal som anges i resultattabellerna är behäftade med slumpfel. I tabellerna anges också slumpfelens storlek (konfidenstervall). För målvariabeln valdeltagande är bortfallet försumbart. Det förtjänar att understrykas att det är det faktiska valdeltagandet enligt röstlängderna som studeras i undersökningen.

2.2 Osäkerhetskällor

Valdeltagandestudierna genomförs som en administrativ datainsamling från register (röstlängder). Den osäkerhet som kan göra sig gällande är främst de fel som kan uppkomma vid avprickning från röstlängder. Bakgrundsvariabler som är hämtade från Arbetskraftsundersökningen (AKU) är behäftade med samma fel som gäller för den undersökningen i övrigt (bortfallsfel främst) se information om den undersökningen på SCB:s webbplats www.scb.se/AKU.

2.2.1 Urval

För att täcka in samtliga röstberättigade baseras valdeltagandeundersökningen på ett antal delurval. Valdeltagandeundersökningen år 2014 består av 4 ömsesidigt uteslutande delurval. Dessa beskrivs nedan.

1. Urvalen från Arbetskraftsundersökningens undersökningsomgångar i augusti, september och oktober 2014. Urvalen från Arbetskraftsundersökningarna är begränsade till svenska medborgare bosatta i Sverige. Urvalsdelen omfattar cirka 58 000 röstberättigade i åldrarna 18-74 år. För mer information om urvalsförfarandet i Arbetskraftsundersökningarna, se information om den undersökningen på SCB:s webbplats www.scb.se/AKU.
2. Ett urval om cirka 3 000 svenska medborgare 75 år och äldre som dragits från Registret över totalbefolkningen (RTB). Urvalet är stratifierat efter kön och draget som ett obundet slumpmässigt urval inom strata. Urvalet har matchats mot den preliminära röstlängden och de personer som inte

fanns med i den preliminära röstlängden har betraktats som övertäckning.

3. Ett urval om cirka 2 000 i Sverige röstberättigade utländska EU-medborgare som dragits från den preliminära röstlängden. Urvalet är draget som ett obundet slumpmässigt urval.
4. Ett urval om cirka 3 000 röstberättigade svenska medborgare boende utomlands (utlandssvenskar) som dragits från den preliminära röstlängden. Urvalet är stratifierat efter kön och draget som ett obundet slumpmässigt urval inom strata.

Urvalsdelarna 1, 2 och 4 ingick även i valdeltagandeundersökningen i samband med 2014 års val till riksdag, landsting- och kommunfullmäktige. De har justerats något mellan valtillfällena för att ta hänsyn till förändringar i den röstberättigade befolkningen, men i huvudsak är dessa urvalsdelar att betrakta som paneler över 2014 års två valtillfällen.

I 2009, 2010 och 2014 års valdeltagandeundersökning ingick även ett obundet slumpmässigt urval om cirka 5 000 svenska medborgare folkbokförda i Sverige som uppnått rösträttsålder efter 2006 års allmänna val (dvs. åldersmässiga förstagångsväljare). Urvalet drogs från RTB år 2009. Denna urvalsdel ingår dock inte i de skattningar som ingår den officiella statistiken avseende 2014 års val.

2.2.2 *Ramtäckning*

Ramtäckningen är god. Urvalen dras från den preliminära röstlängd som framställs 30 dagar före valdagen. Det kan ske förändringar av röstlängden fram till och med valdagen, men förändringarna är i sammanhanget väldigt små.

2.2.3 *Mätning*

Uppgifter om valdeltagande samlas in från röstlängderna. SCB framställer blanketter som via post skickas ut till alla länsstyrelser. På blanketterna markerar länsstyrelserna om urvalspersonerna har röstat i respektive val samt om de har förtidsröstat. Uppgifter om valdeltagande hämtar länsstyrelserna från röstlängderna. Blanketterna skickas därefter in till SCB där de skannas.

För information om vissa bakgrundsvariabler används uppgifter från Arbetskraftsundersökningen. Den undersökningen samlar in uppgifter via telefonintervjuer. Övriga uppgifter hämtas från SCB:s register och från röstlängden. SCB får tillgång till röstlängden från Valmyndigheten. För att kunna beskriva valdeltagandet i olika befolkningsgrupper används uppgifter från SCB:s register över totalbefolkningen, inkomst- och taxeringsregistret samt utbildningsregistret.

Detaljerad information om SCB:s register över totalbefolkningen finns på SCB:s webbplats www.scb.se/be0101.

Detaljerad information om inkomst- och taxeringsregistret finns på SCB:s webbplats www.scb.se/he0110

Detaljerad information om utbildningsregistret finns på SCB:s webbplats www.scb.se/uf0506

2.2.4 Svarsbortfall

Eftersom valdeltagandeundersökningen genomförs som en administrativ datainsamling från register finns det inget bortfall vad gäller uppgiften om valdeltagande.

När det gäller bakgrundsvariabler som hämtas från Arbetskraftsundersökningen (AKU) förekommer bortfall, såväl objekts- som partiellt bortfall. Objektbortfallet för de redovisningar som baseras på variabler från AKU ligger på cirka 36-37 procent. Uppgifter om valdeltagande finns dock även för de personer som utgör bortfall i AKU. Den informationen om valdeltagande används vid vägning i syfte att kompensera för bortfallet. På så vis blir bortfallsjusteringen mycket effektiv.

2.2.5 Bearbetning

De avprickade blanketterna skannas in och logiska kontroller görs av data-materialet. Vid saknade uppgifter eller vid ologiska värden görs återkontakter med berörd länsstyrelse och materialet rättas därefter upp.

2.2.6 Modellantaganden

Inga modellantaganden förutom de som används vid bortfallskompensationen.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

För de redovisade skattningarna av andelen röstande har osäkerhetstal beräknats, vilka också presenteras i redovisade tabeller. Osäkerhetstalet är halva 95-procentiga konfidensintervall för respektive skattning. För antal röstberättigade redovisas skattningar och osäkerhetstal i SCB:s Statistikdatabasen.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen genomförs i samband med svenska val till Europaparlamentet, det vill säga vart femte år.

3.2 Framställningstid

Tiden från och med valdagen fram till publicering uppgår till cirka 10 månader.

3.3 Punktlighet

Resultaten har publicerats i enlighet med de uppgifter som har presenterats i publiceringskalendern för Sveriges officiella statistik, vilken finns tillgänglig på SCB:s webbplats, www.scb.se/Publiceringskalender

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningar av valdeltagande i samband med Europaparlamentsval har genomförts på i stort sett samma sätt sedan det första valet 1995. Estimationen och redovisade tabeller reviderades i samband med 2009 års undersökning. I samband med detta togs även resultat i den reviderade formen tagits fram för tidigare undersökningsomgångar. Valdeltagandeundersökningen 2014 följer det upplägget.

För att öka jämförbarheten mellan 2014 års olika val har samma urval från Arbetskraftundersökningen används vid såväl vårens val till Europaparlamentet som till höstens val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige. Det avser Arbetskraftundersökningens undersökningar i augusti, september och oktober. Tidigare år har valdeltagandeundersökningarna i samband med val till Europaparlamentet använt sig av Arbetskraftundersökningens undersökningar på våren. Då det finns säsongsvariationer i framför allt arbetslöshet kan detta ha en viss inverkan på den framställda statistiken.

Från och med 2004 års valdeltagandeundersökning ingår även grupperna svenska medborgare boende utomlands och i Sverige röstberättigade medborgare i andra EU-länder i urvalet. För givna redovisningsgrupper är jämförbarheten över tid god.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan grupper är god. Vissa redovisningar avser dock vissa åldersgrupper, vilket måste tas hänsyn till vid jämförelser. Ser man det över ett längre tidsperspektiv kan förändringar både vad gäller valsystem och redovisningar försvåra jämförelser. Detsamma gäller internationella jämförelser, där olikheter i politiska system, valsystem kan försvåra jämförelser, även för sådant som ligger lika i tiden.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

SCB genomför även valdeltagandeundersökningar i samband med val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige. De flesta urvalsdelar i 2014 års valdeltagandeundersökning är samma för såväl val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige som val till Europaparlamentet, vilket ger goda möjligheter till sammanvändbarhet och jämförelser.

Dessutom har även valdeltagandeundersökningar genomförts i samband med nationella folkomröstningar sedan 1980. SCB strävar efter att ta fram statistik som främjar sammanvändbarhet inom individstatistiken generellt och i synnerhet inom valstatistiken.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultat från valdeltagandeundersökningar i samband med Europaparlamentsval redovisas på SCB:s webbplats och i SCB:s Statistikdatabasen. Dessutom ligger materialet till grund för analyser och presentationer i artiklar, bokkapitel och rapporter. SCB har även fått ett särskilt regeringsuppdrag (Ju2014/5631/D) om att analysera valdeltagandet vid 2014 års val. Den analysen baseras på valdeltagandeundersökningen och resultaten kommer att presenteras i form av en rapport.

5.2 Presentation

Redovisningarna på SCB:s webbplats och i SCB:s Statistikdatabasen ger utförlig information om valdeltagandet i olika samhällsgrupper.

5.3 Dokumentation

Undersökningen dokumenteras i framtagna publikationer och i SCB:s dokumentationssystem. Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *Dokumentation av statistiken (SCBDOK)*. Statistikens kvalitet beskrivs i innevarande dokument, *Beskrivning av statistiken (BaS)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer finns på SCB:s webbplats www.scb.se/ME0105.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Användare med väl specificerade frågeställningar är ofta intresserade av att få specialbearbetningar av valstatistiken utförda av SCB, vilket oftast kan utföras snabbt och till låg kostnad. Forskare kan efter särskild prövning få tillgång till avidentifierade mikrodata. Begäran om utlämnande av primärmaterial på mikronivå lämnas till SCB.

5.5 Upplysningstjänster

Förfrågningar besvaras dels av de personer som direkt arbetar med valstatistiken på SCB, dels av SCB:s kundtjänst. E-post: valstatistik@scb.se, telefon: 08-506 948 01.